

2-МОДУЛЬ. КВАЗИМЕМЛЕКЕТТІК СЕКТОР МЕН ЖЕКЕ БИЗНЕС ҮШІН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КОМПАЕНС – А-ДАН Я-ҒА ДЕЙІН

10-САБАҚ. ҰЙЫМНЫҢ СЕРІКТЕСТЕРІ МЕН КОНТРАГЕНТТЕРІН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ТЕКСЕРУ ЖӘНЕ ШЕКТЕУ

Бұл презентация «БИЗНЕСТЕГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ» онлайн-курсына дайындалды.

Онлайн-курс Siemens Integrity Initiative қолдауы негізінде Құқықтық саясатты зерттеу орталығымен (LPRC) ынтымақтастықта «Kazakhstan Bar Association» заң консультанттары палатасы іске асыратын «ЭЫДҰ стандарттарына сәйкес Қазақстанда іскерлік парасаттылықты арттыру мен корпоративтік басқаруды дамытудың жүйелі, құрылымдық және тиімді саясатын іске асыру» жобасы шеңберінде дайындалған.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ЕСКЕРТУ

Жеткізуші өзі де, оның агенттері де, тауарларды жеткізу немесе қызмет көрсету процесіне қатысатын басқа өкілдері де келіседі:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңдарды немесе парақорлыққа қарсы заңдарды бұзбайды және
- бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзуға әкеп соғуы немесе клиенттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзуына әкеп соғуы мүмкін болатындай әрекет етпейтін болады.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МІНДЕТТЕМЕ

Ескертуге кіммен қол қою керек?

- Барлық бизнес-серіктестер (жеткізушілер, қосалқы мердігерлер, қарапайым серіктестік бойынша серіктестер және т.б.);
- Комплаенс-тексеруден өтетін бизнес-серіктестер;
- Іскерлік серіктестер мен клиенттер (кімге қызмет көрсетіледі/тауарлар сатылады).

МІНДЕТТЕМЕЛЕР КЕЗЕҢІ:

- келіссөздер кезеңінде,
- шартты орындау барысында және
- ол аяқталғаннан кейін шарттың мәніне қатысты барлық нәрсе.

БҰЗУШЫЛЫҚТАР

- Бұзушылықтарды жою және шарт бойынша міндеттемелерді тоқтату.
- Жою үшін ақылға қонымды кезең, егер оны жою мүмкін болмаса – міндеттемелерді тоқтата тұру немесе шартты бұзу.
- Сыртқы аудит, қызметкерлерді жұмыстан шығару, қосалқы мердігерлермен шарттарды бұзу және т.б.

ӘР ТҮРЛІ ДЕҢГЕЙДЕГІ ТӘУЕКЕЛДЕР

Әлеуетті контрагент тарату немесе банкроттық сатысында	Әлеуетті контрагентке қатысты бұқаралық ақпарат құралдарында теріс пікір бар
Әлеуетті контрагенттің террористік ұйымдарға қатысуы	Соңғы уақытта әлеуетті контрагент жауапкер ретінде әрекет ететін және/немесе ірі сомаға төрелік ететін және/немесе шарттық міндеттемелерді орындамау фактілері бар төреліктердің саны едәуір көп
Әлеуетті контрагенттің заңды мекенжайы жоқ	Әлеуетті контрагент шығынға ұшырады (Росстатқа ұсынылған қаржылық есептілік деректері бойынша)
Әлеуетті контрагент басшысының/құрылтайшысының паспорты жарамсыз	Әлеуетті контрагент қайта құрылу сатысында
Әлеуетті контрагенттің құрылтайшыларына және / немесе басшыларына қатысты теріс ақпарат бар	Әлеуетті контрагент жосықсыз жеткізушілер тізіліміне енгізілген
Әлеуетті контрагенттің тиісті тексеру индексі СПАРК 70-тен асады	Әлеуетті контрагенттің компанияның сатып алу іс-шарасының басқа қатысушысымен үлестес болуы
Shell-company белгілері	

МАЗМҰНЫ

DUE DILIGENCE МӘНІ

БІЗ НЕНІ ТЕКСЕРЕМІЗ

ҚАЛАЙ ТЕКСЕРЕМІЗ

ТІЗІЛІМДЕР МЕН

ПЛАТФОРМАЛАР

DUE DILIGENCE ҰҒЫМЫНЫҢ ТАРИХЫ

Алғаш рет АҚШ-тың Бағалы қағаздар жөніндегі комиссиясының 1933 жылғы Заңында пайда болды, ол брокерлерге бағалы қағаздар туралы барлық ақпаратты жасыру жауапкершілігін белгілеу арқылы ашуға міндеттелді

DUE DILIGENCE НЕ ҮШІН ҚАЖЕТ (1)

1. Заңнама талаптары

- ҰК контрагенттерді таңдау кезінде тиісті тексеруді көрсетуге (көрсетпеуге) талаптар қояды.
- АЖ/ТҚ нормаларына байланысты банктер және басқа тұлғалар клиенттерді тексереді.

D&D (3) НЕ ҮШІН ҚАЖЕТ

2. Сыбайлас жемқорлыққа және корпоративішілік фродқа қарсы іс-қимыл

Мысал: контрагенттік компания мен компания қызметкерлерінің бірі арасындағы байланысты анықтау

D&D ТҮРЛЕРІ

- Салықтық
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
- Заңды
- Қаржылық
- Басқалары

D&D ЖҮРГІЗБЕУ САЛДАРЫ

Егер салық органы компанияның контрагентті таңдауда тиісті тексерусіз және сақтықсыз жұмыс істегенін дәлелдесе, компания негізсіз салықтық пайда алды деп айыпталуы мүмкін.

ҚАШАН ТЕКСЕРІЛЕДІ

Контрагенттерді тексеру кезеңдері

Мәміле жасалғанға
дейін

Мәміле
жасалғаннан кейін

МӘМІЛЕ ЖАСАЛҒАНҒА ДЕЙІН ТЕКСЕРУ

Бедел және байланыс деректері

Контрагенттің расымен болуы және өкілдің өкілеттіктерінің болуы

Мәмілені орындау мүмкіндігі

ДИАЛОГ

Ойланып көріңізші, мәмілені орындау үшін қабілеттің бар-жоғын қалай тексеруге болады?

1) Келесі құжаттарды сұратуға болады:

- Бухгалтерлік есеп;
- Қызметкерлердің орташа тізімдік саны туралы анықтамалар;
- Банктік шот бойынша үзінді көшірме;
- Жалдау шарттары;
- Лицензиялар, рұқсаттар, сертификаттар.

РАСТАУ ҚАЖЕТ

- Мәмілені орындау шындығы;
- Іскерлік мақсаттың болуы;
- Алаяқтық әрекеттерге ниеттің болмауы.

АДАЛ НИЕТТІ СЕРІКТЕС

- Банкрот емес;
- Қызметті растай алады (заңды тұлғаның сайтының мекен-жайының, корпоративтік поштасының, тел. болуы).

БІР КҮНДІК ФИРМА

- кәсіпкерлік қызметті жүргізудің мақсаты жоқ;
- жаппай тіркеу мекенжайы бойынша тіркеу;
- салық есептілігін тапсыруға болмайды;
- салық салуды азайту үшін құрылған;
- құрылтайшы көптеген компаниялардың құрылтайшысы немесе иесі болып табылады.

КҮМӘНДІ ҰЙЫМДАРДЫҢ КРИТЕРИЙЛЕРІ

- 100 млн сомадан астам сомаға төленбеген салықтардың болуы;
- заңды мекен-жайдың негізсіз жиі өзгеруі (жылына үш немесе одан да көп рет);
- құрылған сәттен бастап қысқа уақыт ішінде жұмыстарды (қызметтерді) үлкен көлемде іске асыру, ресми жұмыспен қамтылған қызметкерлер санын төмендету;
- ресімделмеген тауарларды сақтау, пайдалану және өткізу;
- төленбеген салықтары бар басқа кәсіпкерлік субъектілерінің өзіне қосылуы нәтижесінде банкроттыққа бастамашылық жасау;
- көрсетілген салық төлеушінің мекен-жайы банкрот деп танылған үш немесе одан да көп заңды тұлғаларға немесе салық төлеуден жалтару қаупі жоғары салық төлеушілерге сәйкес келеді;
- заңды теріс пайдалану немесе ойдан шығарылған (жалған) мәмілелер жасау арқылы салықтарды төлемеу немесе толық төлемеу.

СҰРАЛАТЫН ҚҰЖАТТАР

- Жарғы;
- Салық есебіне қою туралы куәлік;
- Басшымен байланысты құжаттар (өкілеттіктер);
- Соңғы есепті кезеңдегі бухгалтерлік және салықтық есептілік.

БАСШЫНЫҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІН ТЕКСЕРУ

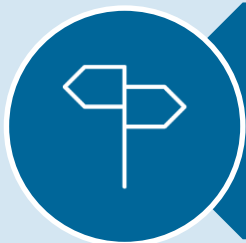

жарғылық құжаттарда құжаттамаға бұрыштама қою бойынша тағайындалған басшының құқықтарының өзектілігі кезеңі көрсетіледі

жарғыда басшыға құрылтайшылар белгілеген ақша шегінен асатын мәмілелер бойынша шарттарға қол қоюға тыйым салатын тармақ жазылуы мүмкін

МӘМІЛЕ ЖАСАЛҒАННАН KEЙІН ТЕКСЕРУ

Байланыс деректерінің өзгеруі

Шарт бойынша орналуын растау

Жарғылық құжаттардағы өзгерістер

ДИАЛОГ

Неліктен жарғылық және басқа құжаттардағы өзгерістер туралы білу маңызды

Дұрыс

Жарғылық құжаттардағы кез келген өзгерістер сіздің мәмілеңізге әсер етуі мүмкін

ТЕКСЕРУЛЕРДІҢ КЕЗЕҢДІЛІГІ

- Бұл іскерлік қатынастардың сипатына байланысты, бірақ айтарлықтай ауытқулар анықталған кезде кем дегенде бір жыл немесе одан да көп.
- Автоматтандырылған жүйелерді пайдалану кезінде өзгерістерді үнемі бақылау.
- Кейбір компаниялар whitelist-ті енгізеді.

D&D ЕНГІЗУ ӘДІСТЕРІ

1. Компанияның сатып алу қызметі туралы регламент;
2. Тәуекелге бағытталған қызметті талдау;
3. Контрагенттермен өзара әрекеттесу саясаты;
4. Мүдделер мен аффилиирленген қақтығыстарды ашу.

РФ ҮШІН DUE DILIGENCE ӘДІСТЕРІ

1. Жарғылық құжаттарды сұрау;
2. ЗТБМТ – заңды тұлғаладың бірыңғай мемлекеттік тізілімі (мекен-жайын тексеру, дисквалификацияланған адамдарды тексеру);
3. Сот бойынша қызметпен айналысуға тыйым салынған адамдардың тізілімі (салық сайты);
4. Төрелік істердің картотекасы;
5. Атқарушылық өндірістердің деректер банкі;
6. Банкроттық туралы Бірыңғай Федералды мәліметтер тізілімі.

КОНТРАГЕНТКЕ АРНАЛҒАН САУАЛНАМА

Контрагент келесі сұрақтарды қамтитын сауалнаманы толтырады:

- Оның компаниясындағы бұзушылықтар туралы (оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипатындағы);
- Соңғы бенефициарлар туралы;
- Басқару органдарындағы саяси маңызы бар адамдар туралы;
- Корпоративтік басқару құрылымы туралы.

АВТОМАТТАНДЫРЫЛҒАН ЖҮЙЕЛЕР

- Спарк;
- Контур Фокус;
- Басқалары.

ТМД ҮШІН DUE DILIGENCE ҚАЙДА ТЕКСЕРУГЕ БОЛАДЫ?

Салық ведомстволарының сайттарында

- ЖСН, тіркелген жылы
- Жосықсыз салық төлеушілердің тізілімі (Қазақстан және Тәжікстан)

ТЕКСЕРУ ЖӨНІНДЕГІ ӨКІЛЕТТІКТЕР

- Тексеру бойынша адамдарды бекіту (сатып алу бөлімі + түпкілікті келісімді комплаенс береді)
- Екі қол қою принципі
- Жеткізушіні алқалы түрде таңдау

ҚАНДАЙ АҚПАРАТТЫ ТАБА АЛМАЙСЫЗ?

- Банкроттық рәсімдерінің тізілімі жоқ (Беларуссиядан басқа)
- Сот шешімдері жарияланбайды (Грузия мен Украинадан басқа)
- Мемлекеттік сатып алулар бойынша тізілім жоқ

КОМПАНИЯЛАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУДЕГІ ТӘУЕКЕЛДЕР

- Шетелдік контрагенттермен серіктес компаниялардың алаяқтыққа тап болу немесе қосымша шектеулерге ұшырау қаупі өте жоғары.
- Қосымша шектеулер экономикалық санкциялар режиміндегі елдердің компанияларымен, сондай-ақ FCPA немесе Bribery Act талаптарына байланысты қосымша ақпаратты ашуды талап ететін американдық және британдық компаниялармен өзара әрекеттесуге қатысты екенін есте ұстаған жөн.

ЕУРОПА

- Бизнесінің бірыңғай тізілімі – European Business Register (EBR - <http://www.ebr.org/>)
- Open ownership (<http://openownership.org/about/>) бенефициарлық меншік иелерінің тізілімін әзірледі

ЕЛДЕР ТІЗІЛІМІ

- Англия
- Франция
- Германия
- Испания

АНГЛИЯ

- Companies House - заңды тұлғалар тізілімі
www.wck2.companieshouse.gov.uk
- Ақпарат делдалдар арқылы алынады -
www.192.com

ГЕРМАНИЯ

Германияның Федералды жерлерінің жалпы тізілімі (www.handelsregister.de) сайтта тіркелу кезеңдерін, сайт әкімшілігінің өтінімді қарауын және қол қойылған нысанды мекен-жайға жіберу арқылы қолтаңбаны тексерудің міндетті кезеңін қамтитын күрделі тіркеу процедурасынан өтуді талап етеді.

ГЕРМАНИЯ (2)

Басқа тізілімді Әділет министрлігі – Bundesanzeiger басқарады (www.bundesanzeiger.de).

Ол қолдануға ыңғайлы және 5 тілде жұмыс істейді. Ақылы негізде құжаттардың келесі түрлерін портал арқылы алуға болады:

- AD – компания бойынша ағымдағы үзінді көшірме
- CD – хронологиялық үзінді көшірме
- HD – бұрынғы тарихын қоса алған үзінді көшірме
- DK – компанияның құжаттары
- UT – бизнес иелері туралы үзінді көшірме

ФРАНЦИЯ

Төрелік сот кеңсесінің порталы (www.infogrefee.fr) төмендегілер туралы ақпарат береді:

- компанияның бенефициарлары;
- еншілес ұйымдар мен үлестес тұлғалар.

ФРАНЦИЯ

Құжаттардың келесі түрлерін портал арқылы алуға болады:

1. EXTRAIT KBIS – заңды тұлғаның құрылтайшылары мен басқарушылары, сондай-ақ тіркеу мекен-жайы туралы үзінді көшірме.
2. ETAT COMPLET d ' ENDETTEMENT – компанияның мемлекеттік қарызы туралы үзінді көшірме.
3. ACTES ET STATUS – болып жатқан өзгерістері бар жарғылық құжаттар.
4. PROCEDURES COLLECTIVES – банкроттық рәсімі, тарату, қолда бар кепілдіктер туралы ақпарат.
5. DOSSIER COMPLET – кадастрлық үзінді көшірмені қоса алғанда, құжаттардың толық пакеті.

АҚШ

1. Тіркеу туралы ақпаратты тиісті штаттың, қаланың немесе муниципалитеттің хатшылықтары ұсынады.
2. Тізілімдер:
 - міндеттемелерді бұзғаны үшін мемлекеттік келісімшарттарды орындауға қатысу құқығынан айырылған немесе мемлекеттік несиелер мен гранттарға үміткер болған тұлғалар;
 - банкрот болған тұлғалар.

ҚОСЫМША РЕСУРСТАР

- Refinitiv,
- WorldCompliance от LexisNexis,
- RDC от Regulatory Data Corp.

ҚОСЫМША РЕСУРСТАР

- Палаталар және СКП;
- DNB.ru – контрагентті тексеруден басқа, несиелік тәуекелдерді бағалауға тапсырыс беруге болады;
- Europages – Еуропаның 36 елінен 26 тілде компаниялар туралы ақпарат береді;
- Creditreform – заңды мәртебесі, компанияның тарихы, иелері, несие тарихы, мерзімі өткен берешек туралы ақпарат алуға мүмкіндік береді, максималды несиелік лимит туралы қорытынды береді;
- Kompass – компанияның қызметі, оның тауарлары мен қызметтері туралы.

ТЕКСЕРУДЕН КЕЙІН НЕ ІСТЕУ КЕРЕК?

- Егер контрагент компанияның D&D бойынша талаптарына сәйкес келмесе, онда ол «Бәсекелестікті қорғау туралы» ФЗ-135 ерекшеліктерін ескере отырып, бас тартуы керек.

ЖОСЫҚСЫЗ КОНТРАГЕНТТІ ҚАЛАЙ ЖАУАПҚА ТАРТУҒА БОЛАДЫ?

Шығындарды өтеу туралы келісім жасасу

Шартта мән жайлар туралы куәліктерді қосу

Бастапқы құжаттарды ұсынбағаны үшін тұрақсыздық
айыбын белгілеу